

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2011. április 5.*

A C-424/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Symvoulio tis Epikrateias (Görögország) a Bírósághoz 2009. október 28-án érkezett, 2009. június 29-i határozatával terjesztett elő az előtte

Christina Ioanni Toki

és

a Ypourgos Ethnikis paideias kai Thriskevmaton

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, K. Schiemann (előadó), J.-J. Kasel és D. Šváby tanácselnökök, R. Silva de Lapuerta, Juhász E., G. Arestis, M. Safjan és M. Berger bírák,

* Az eljárás nyelve: görög.

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. október 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- Ch. I. Toki képviseletében T. Georgopoulos dikigoros,
- a görög kormány képviseletében E. Skandalou, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében G. Zavvos és H. Støvlbæk, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. november 30-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2001. május 14-i 2001/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 206., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 138. o.) módosított, a legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró

felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i 89/48/EGK tanácsi irányelv (HL 1989. L 19. o., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 337. o.; a továbbiakban: 89/48 irányelv) 3. cikke első bekezdése b) pontjának értelmezésére vonatkozik.

- 2 Ezt a kérelmet a Ch. I. Toki, az Egyesült Királyságban a környezetmérnöki területen szerzett bizonyos képesítések birtokosa és az Ypourgos Ethnikis paideias kai Thriskevmaton (közoktatási és vallásügyi miniszter) közötti jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya a Symvoulio Anagnorisis Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis (a felsőfokú oktatást lezáró oklevelek szakmai egyenértékűségének elismeréséért felelős tanács) határozata, amely megtagadja a felperestől a környezetmérnöki foglalkozás Görögországban való megkezdésének jogát.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

- 3 A 89/48 irányelv harmadik és negyedik preambulumbekzdéséből következik, hogy az irányelv célja a felsőfokú oklevelek kölcsönös elismerése rendszerének létrehozása, amely minden olyan szakmai tevékenységnek az európai polgárok számára történő megkönnyítésére irányul, amelynek gyakorlásához a fogadó tagállamban a középfokú oktatást követő képzés a feltétele, amennyiben olyan oklevéllel rendelkeznek, amely őket ezekre a tevékenységekre előkészíti, legalább három évig tartó tanulmányokat igazol, és egy másik tagállamban állították ki.

- 4 Az említett irányelv ötödik és tizedik preambulumbekzdésének értelmében a tagállamok fenntartják maguknak annak lehetőségét, hogy a szükséges szakképzés minimális színvonalát úgy határozzák meg, hogy általa biztosítani tudják a területükön nyújtott szolgáltatások minőségét olyan foglalkozások tekintetében, amelyek gyakorlásához az Európai Unió ilyen szintet nem határozott meg, és a felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszere nem irányul sem a szakmai szabályok megváltoztatására, beleértve a szakmai etikára vonatkozó olyan rendelkezések megváltoztatását, amelyek minden, egy tagállam területén azonos foglalkozást gyakoroló személyre érvényesek.
- 5 A 89/48 irányelvet, 2. cikke első bekezdésének értelmében, a tagállamok minden olyan állampolgárára alkalmazni kell, aki egy másik tagállamban kíván egy „szabályozott szakmát” gyakorolni.
- 6 A 89/48 irányelv 1. cikkének c) pontjában szereplő meghatározás szerint „szabályozott szakma” az a szakmai tevékenység vagy azoknak a szakmai tevékenységeknek az összessége, amelyek az egyes tagállamokban az adott foglalkozást alkotják.
- 7 Az említett irányelv 1. cikke d) pontjának értelmében ezen irányelv alkalmazásában:

„szabályozott szakmai tevékenység: az olyan szakmai tevékenység, amelynek megkezdése vagy gyakorlása, vagy gyakorlásának bármelyik módja egy tagállamban közvetlenül vagy közvetetten törvényi, rendeleti és közigazgatási szabályok útján oklevél megszerzéséhez van kötve. Szabályozott szakmai tevékenység gyakorlási módjának számít különösen:

- egy szakmai tevékenység gyakorlása olyan cím viselésével együtt, amelyet csak a vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási előírásoknak megfelelő oklevéllel rendelkező személy használhat,

- szakmai tevékenység gyakorlása az egészségügyben, ha ennek a tevékenységnek a díjazását és/vagy megtérítését a tagállam szociális biztonsági rendszere oklevél megszerzéséhez köti.

Az olyan szakmai tevékenység, amelyre az első albekezdés nem vonatkozik, a szabályozott szakmai tevékenységgel egyenértékűnek számít, ha egy olyan szövetség vagy szervezet tagjai gyakorolják, amelynek célja az érintett foglalkozás színvonalának fejlesztése és megőrzése, és amelyet az egyik tagállam e cél elérése érdekében egy bizonyos formában elismer, és amely

- tagjainak oklevelet ad ki,
- biztosítja, hogy tagjai az általa megállapított szakmai magatartási szabályokat betartják, és
- feljogosítja tagjait egy bizonyos cím viselésére, illetve meghatározott rövidítés használatára vagy ennek az oklevélnek megfelelő jogállásra.

A melléklet azoknak a szövetségeknek vagy szervezeteknek a nem kimerítő felsorolását tartalmazza, amelyek az irányelv elfogadásának időpontjában a második albekezdés rendelkezéseinek megfelelnek. Ha egy tagállam egy szövetséget vagy szervezetet a második albekezdés rendelkezései értelmében elismer, erről értesíti a Bizottságot, amely ezt az információt közléstesi az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában*”.

⁸ A 89/48 irányelv 1. cikke d) pontjának harmadik albekezdésében említett listán szerepel többek között az „Engineering Council”.

- 9 Az említett irányelv alkalmazásában a „szakmai tapasztalat” fogalma, amint azt az 1. cikk e) pontja meghatározza, „az érintett foglalkozás tényleges és jogszerű gyakorlása az egyik tagállamban”.
- 10 A 89/48 irányelv 3. cikke ekként rendelkezik:

„Ha egy szabályozott szakma megkezdését vagy gyakorlását a fogadó ország törvényei valamilyen oklevél megszerzésétől teszik függővé, akkor az illetékes hatóság a hiányos képzésre való hivatkozással nem tagadhatja meg egy tagállam állampolgárától az adott foglalkozásnak a saját állampolgárával azonos feltételek szerinti megkezdésének vagy gyakorlásának jogát,

- a) amennyiben a kérelmező olyan oklevéllel rendelkezik, amely más tagállamban ahhoz szükséges, hogy annak területén az illető a foglalkozást megkezdhesse vagy gyakorolhassa, és ezt az oklevelet az egyik tagállamban szerezte; vagy
- b) amennyiben a kérelmező az említett foglalkozást az előző tíz év során, két éven át teljes munkaidőben egy másik olyan tagállamban gyakorolta, amely ezt a foglalkozást az 1. cikk c) pontjának és a d) pont első bekezdésének értelmében nem szabályozta, ha a kérelmező egyidejűleg rendelkezett egy vagy több végzettséget igazoló olyan okmánnyal,
- amelyet a tagállamban annak törvényi, rendeleti és közigazgatási előírásai szerinti illetékes hatóság állított ki,

- amely azt igazolja, hogy az oklevél tulajdonosa legalább három évig tartó felsőfokú képzést vagy ennek megfelelő időtartamú részképzést végzett el egyetemen, felsőoktatási intézményben vagy más hasonló színvonalú oktatási intézményben, és adott esetben a felsőfokú képzésen felül szükséges szakmai gyakorlatot is teljesítette, és

- amelyet az adott foglalkozás gyakorlásának előkészületeként szerzett.

Az első albekezdésben említett szakmai gyakorlatot azonban nem kell megkövetelni, ha a jelentkező [helyesen: kérelmező] az e pontban említett képesítését vagy képesítéseit szabályozott oktatás és szakképzés során szerezte meg.

Az első albekezdés szerinti végzettséget igazoló okmánnyal egyenértékű minden olyan bizonyítvány, illetve a bizonyítványok együttesen, amelyeket egy tagállam illetékes hatósága állított ki, amennyiben az egy, a Közösségben megszerzett képzést igazol, valamint ugyanez a tagállam ezt a végzettséget azonos értékűnek ismeri el, és amennyiben a tagállam a többi tagállamot és a Bizottságot erről az elismerésről értesítette”.

¹¹ A 89/48 irányelv 3. cikkének sérelme nélkül annak 4. cikke lehetővé teszi, hogy a fogadó tagállam az ott meghatározott egyes esetekben meghatározott időtartamú szakmai tapasztalat igazolását, legfeljebb három évig tartó adaptációs időszak teljesítését vagy alkalmassági vizsga letételét követelje meg a kérelmezőtől.

A nemzeti szabályozás

- 12 A 2001. október 22-i 373/2001 elnöki rendelettel (FEK A' 251.) és a 2002. december 23-i 385/2002 elnöki rendelettel (FEK A' 334.) módosított, 2000. június 23-i 165/2000 elnöki rendelet (FEK A' 149.; a továbbiakban: 165/2000 rendelet) célja a 89/48 irányelv görög jogba való átültetése.
- 13 A 165/2000 rendelet 2. cikkének (3) és (4) bekezdése a szabályozott szakma, a szabályozott szakmai tevékenység és a szabályozott szakmai tevékenységgel egyenértékűnek számító szakmai tevékenység fogalmát a 89/48 irányelvben foglaltakkal azonos módon határozza meg. Mindazonáltal a 89/48 irányelv 3. cikkében előírt elismerési mechanizmus vonatkozásában az említett rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja akként rendelkezik, hogy „ha egy szabályozott szakma megkezdését vagy gyakorlását Görögországban valamilyen, a 2. cikk szerinti oklevél megszerzésétől teszik függővé, akkor a jelen rendelet 10. cikkében említett tanács a hiányos képesítésre való hivatkozással nem tagadhatja meg egy tagállam állampolgárától az adott foglalkozásnak a saját állampolgárával azonos feltételek szerinti megkezdésének vagy gyakorlásának jogát, amennyiben a kérelmező [...] az említett foglalkozást az előző tíz év során, két éven át teljes munkaidőben egy másik olyan tagállamban gyakorolta, amely ezt a foglalkozást a jelen rendelet 2. cikke (3) és (4) bekezdésének értelmében nem szabályozza [...]”.
- 14 Így az olyan esetek vonatkozásában, amikor az e nemzeti rendelkezés által előírt elismerési mechanizmus alkalmazása kizárt, e rendelkezés visszautal a 89/48 irányelv 1. cikke c) pontjának megfelelő rendelkezésén túl az ugyanezen irányelv 1. cikke egészében vett d) pontjának megfelelő rendelkezésekre. E megfogalmazás azt vonja maga után, hogy az elismerési mechanizmus alkalmazását kizárja abban az esetben, ha az érdekelt olyan tagállamból érkezik, ahol az adott foglalkozás gyakorlását az e tagállam által – az említett irányelv 1. cikke d) pontja második bekezdésében foglaltaknak megfelelően – elismert szövetségek vagy szervezetek szabályozzák.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 15 Ch. I. Toki, görög állampolgár „Bachelor of Engineering” oklevél, valamint „Master of Science” oklevél birtokosa a környezetmérnöki területen, amelyeket az Egyesült Királyságban szerzett 1997-ben Sheffield Hallam-ben, illetve 1998-ban a portsmouthi egyetemen. Ez utóbbi egyetem 1999. szeptember 1-jétől kezdve kutatóként alkalmazta Ch. I. Tokit. Ch. I. Toki 2002. augusztus 31-ig az építőmérnöki karon dolgozott. A Ch. I. Toki által gyakorolt tevékenységek az általános kutatói munkán kívül magukban foglalták a hallgatók tevékenységének segítését az alap- és szakképzés során, valamint egy újszerű hulladékkezelési módszer hatékonyságának az e területhez kapcsolódó technológiára szakosodott magánvállalkozással együtt folytatott értékelését.
- 16 Az Egyesült Királyságban a mérnöki foglalkozás körébe tartozó tevékenységeket az Engineering Council szabályozza, amelyet a 89/48 irányelv 1. cikke d) pontjának harmadik albekezdésében említett lista kifejezetten említ. Az e szervezetben fennálló tagság nem kötelező a mérnöki szakma gyakorlásához, de e terület szakembereinek nagy része tagja a szervezetnek, és önként veti alá magát az általa kidolgozott szabályzatnak. Ch. I. Toki gyakornokként iratkozott be az Engineering Council-ba, de a továbbiakban nem vált annak teljes jogú tagjává („Chartered Engineer”). Egyéb-ként felsőfokú oklevél birtokosaként („graduate”) mint tag beiratkozott a Chartered Institution of Water and Environmental Managementbe is.
- 17 Mivel a környezetmérnök szakma Görögországban szabályozott szakma, Ch. I. Toki kérte e foglalkozás ezen országban való gyakorlása jogának elismerését, és e célból az Egyesült Királyságban szerzett képesítéseire és szakmai tapasztalatára hivatkozott. Ezt a kérelmet a Symvoulio Anagnorisis Epangelmatikis Isotimias Titlon Tritovathmias Ekpaidefsis 2005. április 12-i határozatával elutasította azzal az indokkal, hogy Ch. I. Toki nem rendelkezik az Egyesült Királyságban kibocsátott mérnöki oklevéllel, hiszen nem teljes jogú tagja az Engineering Council-nak és nem viseli a

„chartered engineer” címet, így nem vonatkozhat rá a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének a) pontjában előírt elismerési mechanizmus.

- 18 Ch. I. Toki az említett elutasító határozatot megtámadta a kérdést előterjesztő bíróság előtt, arra történő hivatkozással, hogy kérelmét jogellenesen utasították el a 165/2000 rendeletnek a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdése a) pontját átültető rendelkezései, jelen esetben az említett rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján, mivel e kérelmet a rendeletnek az említett irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontját átültető rendelkezései, azaz a 165/2000 rendelet 4. cikke (1) bekezdése b) pontjának alapján kellett volna vizsgálni, tekintettel egyrészt arra, hogy a környezetmérnöki foglalkozás az Egyesült Királyságban nem szabályozott szakma, másrészt hogy Ch. I. Toki birtokában van a megkövetelt címeknek, valamint az elmúlt tíz év alatt e tagállamban megszerzett hároméves szakmai tapasztalatnak.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság szerint Ch. I. Toki kérelmének elutasítása összhangban van a 165/2000 rendelet rendelkezései által meghatározott szabályokkal, amelyek – amint az a jelen ítélet 13. és 14. pontjában már megállapítást nyert – a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontjában szabályozott elismerési mechanizmus alkalmazását kizárják abban az esetben, ha a származási tagállamban a szóban forgó szakma az ugyanezen irányelv 1. cikke d) pontja második bekezdésének értelmében szabályozott szakma, vagy szabályozott szakmai tevékenységgel egyenértékűnek számít.
- 20 A Symvoulio tis Epikrateias, mivel nehézségei támadtak a 89/48 irányelv értelmezésével kapcsolatban, az eljárás felfüggesztése mellett döntött, és a következő kérdéseket terjesztette előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé:

„1) A [...] 89/48 [...] irányelv 3. cikke [első albekezdése] b) pontját [...] akként kell-e értelmezni, hogy az általa előírt elismerési mechanizmus alkalmazandó olyan

esetekben, amikor a származási tagállamban az adott foglalkozás az 1. cikk d) pontja második albekezdésének értelmében szabályozott szakma, ám a kérelmező nem teljes jogú tagja olyan szövetségnek vagy szervezetnek, amely megfelel az e bekezdésben foglalt kritériumoknak?

- 2) A 89/48 [...] irányelv 3. cikke [első albekezdése] b) pontjának értelmében a teljes munkaidőben a származási tagállamban gyakorolt foglalkozás gyakorlása alatt olyan foglalkozás önálló vállalkozóként vagy munkavállalóként történő gyakorlását kell érteni, amely tekintetében a fogadó tagállamban engedély iránti kérelem benyújtására van szükség az [89/48/EGK] irányelv értelmében, vagy ide tartozhat valamely, az adott szakmához kapcsolódó tudományos területen, alapvetően non-profit intézetben végzett kutatói munka is”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- ²¹ A 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének a), illetve b) pontjában előírt két elismerési mechanizmus hatályával kapcsolatban a Bíróság már megállapította, hogy e 3. cikk rendszeréből kitűnik, hogy e két elismerési mechanizmus közül csak az egyik alkalmazható valamely adott tényállás esetén (a Bíróság C-149/05. sz. Price-ügyben 2006. szeptember 7-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-7691. o.] 36. pontja).

- 22 A kérdést előterjesztő bíróság első kérdése a 89/48 irányelv 1. cikke d) pontjának második albekezdésében említett, és különösen Írországbán, valamint az Egyesült Királyságban gyakorta előforduló különleges helyzetre vonatkozik, amikor a szóban forgó szakmát a származási tagállam az említett irányelv 1. cikke d) pontjának első bekezdése értelmében nem szabályozza, ám azt gyakran egy olyan szövetség vagy magánszervezet tagjai gyakorolják, amelyet az érintett tagállam egy bizonyos formában elismer, és amely biztosítja, hogy tagjai bizonyos szabályokat betartsanak.
- 23 E tekintetben a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdése a) és b) pontjának olvasatából az következik, hogy csak az említett első bekezdés b) pontjában előírt mechanizmus alkalmazható a 89/48 irányelv 1. cikke d) pontja második bekezdésének hatálya alá tartozó foglalkozások tekintetében. Egyrészt az ezen irányelv 1. cikke d) pontjának második bekezdésében említett valamely szövetség vagy szervezet tagjai nem feltétlenül rendelkeznek olyan oklevéllel, amely „más tagállamban ahhoz szükséges”, hogy annak területén az illető a foglalkozást megkezdhesse, amint azt az említett 3. cikk első bekezdésének a) pontja megköveteli. Másrészt ezen 3. cikk első bekezdésének b) pontja kifejezetten kizárja hatálya alól az említett 1. cikk d) pontjának első bekezdésével érintett foglalkozásokat, ám az e rendelkezés második bekezdésével érintett foglalkozásokat nem, amelyek tekintetében tehát teljes egészében alkalmazni kell.
- 24 Noha természetesen a 89/48 irányelv 1. cikke d) pontjának második bekezdése azt írja elő, hogy az e rendelettel érintett foglalkozások a szabályozott szakmai tevékenységgel egyenértékűnek számítanak, ha azokat egy szövetség vagy szervezet tagjai gyakorolják, ez az egyenértékűként kezelés, amint azt a főtanácsnok indítványának 57. pontjában megállapítja, mindazonáltal nem teljes, és e foglalkozások nem tekinthetők szabályozott szakmának az említett irányelv 1. cikkének c) pontja értelmében. Következésképpen az irányelv 3. cikke első bekezdésének a) pontjában előírt elismerési mechanizmusra, ellentétben a fent hivatkozott Price-ügyben hozott ítélet 45. és 47. pontjában foglaltakkal, nem hivatkozhatnak az ilyen foglalkozást gyakorló kérelmezők. Egyebekben – ellentétben azzal, ami az említett, fent hivatkozott Price-ügyben hozott ítélet 36., 45., 46. és 48. pontjából kitűnni látszik – a 89/48 irányelv 1. cikke

d) pontja második bekezdésének hatálya alá tartozó foglalkozások tekintetében az ezen irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontjában előírt elismerési mechanizmus alkalmazandó.

- 25 Attól a kérdéstől függetlenül, hogy Ch. I. Toki az Engineering Council teljes jogú tagja, vagy sem, helyzetére kizárólag a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontjában előírt elismerési mechanizmus alkalmazandó, mivel e helyzet nem tartozik sem az említett irányelv 1. cikke c) pontjának, sem d) pontja első bekezdésének hatálya alá.
- 26 Következésképpen az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy az általa előírt elismerési mechanizmus alkalmazandó olyan esetekben, amikor a származási tagállamban az adott foglalkozás az ugyanezen irányelv 1. cikke d) pontja második albekezdésének hatálya alá tartozik, függetlenül attól, hogy az érdekelt teljes jogú tagja, vagy sem, az érintett szövetségnek vagy szervezetnek.

A második kérdésről

- 27 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy mely ismérvek alkalmazandók annak meghatározása során, hogy az egy szabályozott szakma fogadó tagállamban való gyakorlása iránti engedély benyújtója által igazolt szakmai tapasztalatot tekintetbe kell-e venni a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdése b) pontjának alkalmazásában.

- 28 E vonatkozásban a 89/48 irányelv 1. cikkének e) pontja a szakmai tapasztalat ezen irányelv alkalmazásában vett fogalmát akként definiálja, hogy az „az érintett foglalkozás tényleges és jogszerű gyakorlása az egyik tagállamban”.
- 29 A második kérdés megválaszolása céljából elsőként valamely foglalkozás tényleges gyakorlása fogalmának tartalmát kell pontosan meghatározni a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontjában előírt elismerési mechanizmusra tekintettel, majd ezt követően azt kell megvizsgálni, hogy az a foglalkozás, amelyhez a származási tagállamban szerzett tapasztalat kapcsolódik, milyen körülmények között tekinthető azonosnak azzal a foglalkozással, amelynek fogadó tagállamban történő gyakorlása tekintetében engedély iránti kérelmet nyújtottak be.
- 30 A 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontjában foglalt feltételnek – amelynek értelmében az olyan tagállamból származó kérelmezőnek, amely nem szabályozza sem a kérelmező által egy másik tagállamban gyakorolni kívánt foglalkozást, sem az arra vonatkozó képzést, legalább két éves szakmai tapasztalatot kell igazolnia –, annak lehetővé tétele a célja, hogy a fogadó tagállamnak hasonló garanciákat nyújtson, mint amely garanciák fennállnak abban az esetben, amikor a származási tagállam akár a szóban forgó foglalkozást, akár az annak gyakorlását előkészítő képzést szabályozza, és akár a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének a) pontját, akár 3. cikkének második bekezdését alkalmazni kell.
- 31 Amennyiben az állam nem szabályoz valamely szakmát, az érintett szakmai területen nyújtott szolgáltatások egy bizonyos szintjének garanciáját leggyakrabban valójában a piac törvényszerűségei nyújtják abban az értelemben, hogy az érintett foglalkozás gyakorlói közül kizárólag azok gyakorolhatják e szakmát alkalmazottként vagy önálló vállalkozóként az előírt két éves időszakban, teljes munkaidőben, akik – munkáltatóik vagy üzletfeleik megítélése szerint – megfelelő szintű ismeretekkel rendelkeznek. Egy ilyen tartamú szakmai tapasztalat megkövetelése tehát azon lehetőség reális voltára utal, hogy a bejelentő a szóban forgó foglalkozást a származási tagállamban gyakorolja.

- 32 Ezzel szemben e követelmény nem értelmezhető akként, hogy a kérelmező szak-képzettségeinek különleges tartalmára vonatkozna, sem pedig akként, hogy a 89/48 irányelv 4. cikkében előírt és a jelen ítélet 11. pontjában részletesen felsorolt kiegyenlítő intézkedéseket váltaná fel, amelyek minden esetben alkalmazhatók a kérelmezővel szemben, amennyiben a származási tagállamban általa folytatott képzés lényegesen különbözik attól, amely a fogadó tagállamban általában szükséges.
- 33 Azzal kapcsolatban, hogy a foglalkozást a származási tagállamban milyen keretek között kell gyakorolni, meg kell állapítani egyrészt, amint azt a főtanácsnok is megtette indítványának 70. pontjában, hogy a 89/48 irányelv által előírt elismerési mechanizmus alkalmazásának céljából teljességgel irreleváns, hogy milyen szervezeti és szabályzati keretek között gyakorolta valamely kérelmező a foglalkozását a származási tagállamban, másrészt az, hogy munkáltatója e tagállamban nonprofit szervezet volt, nem befolyásolhatja a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdése b) pontjának alkalmazhatóságát. Ehhez hasonló módon az irányelv 2. cikkének első bekezdése értelmében ezt az irányelvet a tagállamok minden olyan állampolgárára alkalmazni kell, aki „önálló vállalkozóként vagy munkavállalóként” egy másik tagállamban kíván egy szabályozott szakmát gyakorolni, és ezen irányelv egyetlen rendelkezése sem rögzíti azt, hogy az olyan foglalkozást, amelyet leggyakrabban önálló vállalkozóként gyakorolnak, a származási tagállamban inkább önálló vállalkozóként, semmint munkavállalóként kellett gyakorolni ahhoz, hogy az így megszerzett szakmai tapasztalat tekintetbe vehető legyen.
- 34 Egyébiránt a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontja azt követeli meg, hogy a szóban forgó foglalkozást az érdekelt „teljes munkaidőben” gyakorolja, és noha ugyanezen irányelv 1. cikkének c) pontja a „szabályozott szakmát” úgy határozza meg, mint „a szakmai tevékenység vagy azoknak a szakmai tevékenységeknek az összessége, amelyek az egyes tagállamokban az adott foglalkozást alkotják”, mindazonáltal nem várható el az ezen 3. cikk első bekezdése b) pontja által előírt elismerési mechanizmus alkalmazási köre túlzott leszűkítésének veszélye nélkül, hogy egy kérelmező teljes egészében és kizárólag olyan tevékenységek összességével foglalkozzon, amelyek a szóban forgó foglalkozás körébe tartoznak, ahhoz hogy tapasztalatát tekintetbe vehessék.

- 35 Tehát a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdése b) pontjának alkalmazása céljából elégségesnek kell tekinteni, ha a hivatkozott szakmai tapasztalat a teljes munkaidőben végzett munka keretében az érintett foglalkozásra jellemző szakmai tevékenységek együttesének állandó és rendszeres gyakorlását foglalta magában, anélkül, hogy szükséges lenne, hogy e tapasztalat e tevékenységek összességét lefedje.
- 36 Annak kérdése, hogy egy meghatározott foglalkozás körébe mely szakmai tevékenységek tartoznak, alapvetően ténykérdés, amelyet a fogadó tagállam illetékes hatóságainak kell eldöntenie a nemzeti bíróságok felügyelete alatt, adott esetben a származási tagállam hatóságainak segítségét is igénybe véve. Ha, az alapügyhöz hasonlóan, a származási tagállamban gyakorolt foglalkozás e tagállamban nem szabályozott szakma a 89/48 irányelv 1. cikke d) pontja első bekezdésének értelmében, az e foglalkozás e tagállambeli gyakorlóit által szokásosan gyakorolt szakmai tevékenységekre kell utalni.
- 37 Ezen értékelés keretében a fogadó tagállam illetékes hatóságainak meg kell vizsgálniuk, hogy a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontjában említett szakmai tapasztalatot alapvetően gyakorlati tapasztalat alkotja-e, és az kapcsolódik-e az érintett foglalkozásnak megfelelő munkaerőpiachoz.
- 38 E vonatkozásban a Ch. I. Toki által gyakorolt tevékenységek, mint amilyen a jelen ítélet 15. pontjában bemutatott általános kutatómunka vagy az alapfokú és mesterfokú képzésben részt vevő tanulók munkájához nyújtott segítség, önmagukban nem tekinthetők a környezetmérnök szakma tényleges gyakorlásának, tehát olyan szakmai

tapasztalatnak, amelyet a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdése b) pontjának alkalmazásában tekintetbe kellene venni.

- 39 Ezzel szemben ilyen szakma tényleges gyakorlásának tekinthetők a folyékony hulladék kezelésére vonatkozó technológiákra szakosodott magánvállalkozással együttműködésben végzett, a jelen ítélet 15. pontjában bemutatott munkák, azzal a feltétellel azonban, hogy e tevékenységet Ch. I. Toki az előző tíz év során két éven át állandó és rendszeres jelleggel, teljes munkaidőben gyakorolta, aminek vizsgálata adott esetben a nemzeti hatóságok feladata.
- 40 Amennyiben megállapítást nyerne, hogy Ch. I. Toki ténylegesen gyakorolta a környezetmérnöki foglalkozást az Egyesült Királyságban, azt kell meghatározni, hogy e foglalkozás azonosnak tekinthető-e azzal, amelynek gyakorlása tekintetében az alapeljárás felperese engedély iránti kérelmet nyújtott be Görögországban. A 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontja által előírt elismerési mechanizmus keretében a fogadó tagállam illetékes hatóságainak feladata annak vizsgálata, hogy ez az eset áll-e fenn.
- 41 E tekintetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az irányelv 3. cikke első bekezdése a) pontjában szereplő „[ugyanezen] foglalkozás” kifejezést úgy kell érteni, mint amely olyan foglalkozásokra utal, amelyek a származási és a fogadó tagállamban vagy azonosak, vagy egymás megfelelői, vagy egyes esetekben egyszerűen egyenértékűek azon tevékenységek szempontjából, amelyeket lefednek (a C-330/03. sz. Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos ügyben 2006. január 19-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-801. o.] 20. pontja). Ez az értelmezés, amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 75. pontjában, érvényes a 3. cikk első bekezdésének b) pontjára is, mely „e foglalkozás” gyakorlására vonatkozik.

42 A fenti megfontolásokból következően a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy ahhoz, hogy az egy szabályozott szakma fogadó tagállamban való gyakorlása iránti engedély benyújtója által hivatkozott szakmai tapasztalatot tekintetbe lehessen venni a 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdése b) pontjának értelmében, annak az alábbi három feltételt kell teljesítenie:

- a hivatkozott gyakorlatnak az előző tíz év során, két éven át teljes munkaidőben gyakorolt munkából kell állnia;
- e munkának az érintett foglalkozásra a származási tagállamban jellemző szakmai tevékenységek együttesének állandó és rendszeres gyakorlását kell magában foglalnia, anélkül hogy szükséges lenne, hogy e munka e tevékenységek összességét lefedje; és
- a foglalkozásnak, miként azt a származási tagállamban szokásosan gyakorolják, az általa lefedett tevékenységek szempontjából egyenértékűnek kell lennie azon foglalkozással, amely gyakorlása tekintetében engedély iránti kérelmet nyújtottak be a fogadó tagállamban.

A költségekről

43 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A 2001. május 14-i 2001/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a legalább hároméves szakoktatást és szakképzést lezáró felsőfokú oklevelek elismerésének általános rendszeréről szóló, 1988. december 21-i 89/48/EGK tanácsi irányelv 3. cikke első bekezdésének b) pontját akként kell értelmezni, hogy az általa előírt elismerési mechanizmus alkalmazandó olyan esetekben, amikor a származási tagállamban az adott foglalkozás az ugyanezen irányelv 1. cikke d) pontja második albekezdésének hatálya alá tartozik, függetlenül attól, hogy az érdekelt teljes jogú tagja, vagy sem, az érintett szövetségnek vagy szervezetnek.

- 2) Ahhoz, hogy az egy szabályozott szakma fogadó tagállamban való gyakorlása iránti engedély benyújtója által hivatkozott szakmai tapasztalatot tekintetbe lehessen venni a 2001/19 irányelvvel módosított 89/48 irányelv 3. cikke első bekezdése b) pontjának értelmében, annak az alábbi három feltételt kell teljesítenie:
 - a hivatkozott gyakorlatnak az előző tíz év során, két éven át teljes munkaidőben gyakorolt munkából kell állnia;

 - e munkának az érintett foglalkozásra a származási tagállamban jellemző szakmai tevékenységek együttesének állandó és rendszeres gyakorlását kell magában foglalnia, anélkül hogy szükséges lenne, hogy e munka e tevékenységek összességét lefedje; és

- **a foglalkozásnak, miként azt a származási tagállamban szokásosan gyakorolják, az általa lefedett tevékenységek szempontjából egyenértékűnek kell lennie azon foglalkozással, amely gyakorlása tekintetében engedély iránti kérelmet nyújtottak be a fogadó tagállamban.**

Aláírások